

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Begroting 2021

Meerjarenraming 2022 – 2024

Inhoudsopgave

1	Aanbieding.....	3
1.1	Inleiding.....	3
1.2	Leeswijzer.....	4
2	Programmaplan.....	5
2.1	Algemeen.....	5
2.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening.....	5
2.2.1	Wat willen we bereiken?.....	5
2.2.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	5
2.2.3	Wat gaat dat kosten?.....	6
2.3	Programma Toezicht en Handhaving.....	8
2.3.1	Wat willen we bereiken?.....	8
2.3.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	8
2.3.3	Wat gaat dat kosten?.....	9
3	Paragrafen.....	11
3.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	11
3.1.1	Weerstandscapaciteit.....	13
3.1.2	Risicoanalyse.....	13
3.1.3	Beheersmaatregelen.....	13
3.1.4	Ratio.....	14
3.1.5	Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer.....	14
3.2	Financiering.....	15
3.2.1	Kasgeldlimiet en de renterisiconorm.....	15
3.2.2	Schatkistbankieren.....	15
3.3	Bedrijfsvoering.....	15
3.3.1	Wat gaat dat kosten?.....	15
3.3.2	Organisatie.....	16
3.3.3	Personeel.....	16
3.3.4	Informatisering en automatisering.....	17
3.3.5	Informatiebeveiliging.....	17
3.4	Onderhoud kapitaalgoederen.....	18
4	Financiële begroting.....	19
4.1	Uitgangspunten.....	19
4.1.1	Begrotingsbeleid.....	19
4.1.2	Loon- en prijsontwikkeling.....	19
4.1.3	Output, voor- en nacalculatie.....	20
4.2	Overzicht van baten en lasten.....	21
4.3	Geprognosticeerde balans per ultimo van het jaar.....	23
5	Besluit Algemeen Bestuur.....	24
6	Bijlagen.....	25
6.1	Exploitatiebegroting.....	25
6.2	Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld.....	28
6.3	BBV-informatie.....	29
6.4	Werkvolume in uren en tariefgroepen 2021.....	31

1 Aanbieding

1.1 Inleiding

Voor u ligt de Begroting 2021 van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) en deze is sluitend.

Voor het negende achtereenvolgende jaar is er sprake van een zekere mate van groei in taken en activiteiten. Dat betekent dat er ondanks de taakstellingen van de start en de eerste jaren er inmiddels sprake is van een structurele groei. Hierbij gaat het om extra werk op thema's als klimaat, duurzaamheid, energie en circulaire economie, maar ook om intensiveringen van bestaande taken. De groei van de dienstverlening van de ODH voor de deelnemers zal ook in deze begroting zichtbaar zijn. De basistaken zoals beschreven in het Besluit Omgevingsrecht (BOR) zijn met de volledige overkomst van de asbesttaken in 2020 volledig overgedragen.

We leven in een permanent veranderende omgeving. Technologische ontwikkelingen gaan in een steeds hoger tempo en ook de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zorgen voor extra dynamiek. Deze veranderingen vragen van de dienst een continue vernieuwing van systemen, werkwijzen en processen. Onze samenleving wordt daarbij steeds digitaler. Data vormen een belangrijke basis om het bestaande werk slimmer en effectiever te organiseren. Deze veranderingen zullen grotendeels met een gelijkblijvend budget gerealiseerd moeten worden. De begroting 2021 is er wederom een zonder franje en biedt niet of nauwelijks ruimte om te investeren in nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen.

De ODH werkt nauw samen met andere omgevingsdiensten zowel in Zuid-Holland als ook landelijk. Kennis, ervaring en expertise worden gedeeld waardoor de kwaliteit van de uitvoering toeneemt. Inzet op versterking van de onderlinge samenwerking tussen omgevingsdiensten zal de dienstverlening ten goede komen.

De ODH is een dienst die zich inzet voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Daarvoor is naast de verplichte kwaliteitscriteria veel kennis en expertise nodig. Daarbij zijn veel inspanningen nodig om dit op het juiste peil te krijgen en te houden. De komende jaren willen wij deze kennis en data verder ontsluiten, analyseren en op basis daarvan adviezen uitbrengen. Een dienst die bij de tijd is, heeft toekomst. Kennis, toewijding en motivatie van onze medewerkers is hierbij essentieel.

Een onmiskenbare ontwikkeling in 2020 en verder betreft de toegenomen mobiliteit op de arbeidsmarkt. Die was lang beperkt waardoor de gemiddelde leeftijd van veel overheidsorganisaties ieder jaar met (bijna) een jaar toenam. Ten gevolge van de economische opleving, maar ook vanwege demografische ontwikkelingen, is de arbeidsmarkt inmiddels flink in beweging gekomen. De crisis van enkele jaren geleden is voorbij en de pensionering van de generatie babyboomers is ingezet. De gevolgen hiervan zijn voor de ODH voelbaar. Enerzijds is het moeilijker om vacatures in te vullen in een aantal belangrijke disciplines, anderzijds stijgen de tarieven op de inhuurmarkt. Dit vraagt niet alleen creativiteit maar heeft ook financiële gevolgen. De kosten stijgen, bij (vrijwel) gelijkblijvende opbrengsten. Hiermee ligt er ook een grote uitdaging voor 2021. De genoemde mobiliteit heeft ook positieve effecten. Veel jonge instromers krijgen nu een kans, zorgen voor nieuw elan en nemen actuele kennis en kunde mee. Ze stellen kritische vragen en stimuleren daarbij de gevestigde orde en zorgen op deze wijze voor nieuwe manieren van werken. Er ontstaat beweging en dat is goed voor een organisatie!

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat het programmaplan met de doelstellingen en voornemens van de ODH per programma. Daarin is de beantwoording van de drie W-vragen opgenomen: 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat mag het kosten?'. De verplichte paragrafen zijn beschreven in hoofdstuk 3, waarna in hoofdstuk 4 de financiële begroting (met uitgangspunten) staat opgenomen. Het besluit tot vaststelling van de begroting 2021 door het Algemeen Bestuur is opgenomen in hoofdstuk 5. De bijlagen staan in hoofdstuk 6.

2 Programmaplan

2.1 Algemeen

De ODH voert als omgevingsdienst voor de provincie Zuid-Holland en de negen Haaglandengemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer een overeengekomen takenpakket uit. Hierbij geldt dat de gemeenten en de provincie verantwoordelijk zijn voor de beleidsvorming. Zij doen dat aan de hand van landelijke kaders, landelijke regelgeving en aanwezige eigen beleidsruimte. De eigen beleidsruimte wordt ingevuld aan de hand van gemeentelijke en provinciale bestuurlijke ambities. Het totaal aan landelijke en eigen regelgeving wordt vertaald in een set vastgestelde beleidskaders. Grotendeels zijn deze beleidskaders in regionaal verband in afstemming met de ODH geharmoniseerd. De uitvoering van deze beleidskaders is voor een deel belegd bij de ODH. De doelstelling van de ODH is om bij de uitvoering van de genoemde taken te voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria, te zorgen voor specialismenvorming op inhoud en een bijdrage te leveren aan een constante en eenduidige uitvoering van VTH-taken in de regio.

Uitvoering van de taken geschiedt in 2021 op basis van output, waarbij het werkpakket en de begroting hiervan wordt opgebouwd uit de te verrichten diensten en producten met bijbehorende productprijzen. Deze wijze van begroten sluit aan bij de zaakgerichte organisatie van de taakuitvoering binnen de ODH.

Het jaar 2021 is het jaar waarin naar verwachting de Omgevingswet (Ow) is ingevoerd. Lopende 2020 zal duidelijk moeten worden of deze planning ook werkelijkheid wordt of dat wordt besloten om de Ow op een later tijdstip in te voeren. Alhoewel de contouren van de Ow en de impact ervan steeds meer zichtbaar worden, is een deel van deze wet nog in ontwikkeling. Als gevolg daarvan kan ook de volledige impact op de taakuitvoering van de ODH nu nog niet worden bepaald naar concrete taken en producten. In ogeschouw dient te worden genomen dat het geen volledige en volkomen invoering ineens betreft, maar een gefaseerde uitwerking en invoering in 2021 en de jaren die daarop volgen. Naarmate de besluitvorming lopende 2020 concreet wordt, zullen ook de ontwikkelingen worden vertaald naar een concrete implementatie van taken en producten. Deze begroting voorziet nog niet in een vertaling naar taken en producten, maar de vertaling van de begroting 2021 naar concrete taken en producten wordt later in 2020 ter bestuurlijke goedkeuring voorgelegd.

2.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

2.2.1 Wat willen we bereiken?

Voorafgaand aan diverse handelingen in de leefomgeving zijn initiatiefnemers (provincie, gemeenten, andere overheden en derden) op basis van regelgeving verplicht om na te gaan of deze handelingen binnen de geldende regels zijn toegestaan. Zo nodig dient het bevoegd gezag (provincie, gemeenten) hiervoor toestemming te verlenen (in de vorm van een toestemming, vergunning, ontheffing of andere vorm van beschikking). Behalve het verlenen van toestemmingen voor allerlei handelingen worden ook plannen, onderzoeken en andere soorten van rapportages aan de ODH ter toetsing aangeboden.

De ODH zet zich in om de uitvoering van de toetsing en vergunningverlening gerelateerd aan diverse milieuwetten en de groene wetgeving op een efficiënte en professionele wijze te verzorgen, waarbij naast oog voor de inhoud er zeker oog is voor de specifieke omstandigheden en context waarbinnen handelingen plaatsvinden. Daarnaast draagt de ODH bij aan de verdere uitwerking van aspecten die verbonden zijn aan de Omgevingswet.

2.2.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Het programma Toetsing en Vergunningverlening (T&V) richt zich op de behandeling van meldingen, toetsingen, vergunningen en beschikkingen die volgen uit de taken die bij de ODH zijn neergelegd.

Een belangrijke pijler wordt gevormd door werkzaamheden gericht op inrichtingen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet milieubeheer (Wm). Verder betreft het de uitvoering van wettelijke taken (toetsing en beschikking) op het gebied van bodem, groen, grondwater, ontgronding, geluid, lucht en externe veiligheid, zowel als eigenstandige taken en als onderdeel van de Wm, Wabo of andere procedures. De taken op groen, grondwater en ontgrondingen voert de ODH geclusterd uit voor het gehele grondgebied van Zuid-Holland. Tot het programma behoort ook het (geluid)beheer van

gezoneerde industrieterreinen, het bijhouden van diverse milieudata (bodem, milieu) en het beoordelen van aanvragen aangaande Warmte Koude Opslag (WKO). Verder voert de ODH voor de provincie werkzaamheden uit ten behoeve van het bodemsaneringsprogramma (inclusief uitvoering nazorg en bodemconvenant) en de programmatische aanpak van externe veiligheid, alsmede voor een beperkt aantal gemeenten werkzaamheden ten behoeve van de programmatische sanering van geluidknelpunten. Verder voert de ODH voor enkele deelnemers adviserende en toetsende taken uit op het gebied van geluid bij festiviteiten en evenementen en brengt daarbij haar deskundigheid op het vlak van akoestiek in. Onderdeel van het takenpakket is het beoordelen van onderzoeken gericht op het verwijderen en saneren van asbest uit de leefomgeving.

Voor een aantal deelnemers voert ODH adviserende en toetsende taken uit op het vlak van milieu en RO, waarbij vroegtijdig in een ruimtelijk ontwikkelproces gekeken wordt naar de effecten van bepaalde ontwikkelingen op de leefomgeving en vice versa. Door deze aspecten vroegtijdig aan elkaar te verbinden kan de kans op knelpunten in een later stadium worden verkleind of zelfs worden voorkomen. Zeker als er veel milieu aspecten een rol spelen en de vraagstukken complex zijn, kan de ODH van meerwaarde zijn omdat zij veel vakgebieden beheerst en gewend is om vraagstukken multidisciplinair te benaderen. Deze vroegtijdige inzet van de brede deskundigheid van de ODH in ruimtelijke vraagstukken sluit goed aan toekomstige activiteiten in het kader van de Ow.

Bundeling van alle meldingen, toetsingen en vergunningen c.q. beschikkingen komt voort uit de nauwe verwevenheid van de afzonderlijke (deel)procedures binnen de Wabo en in het licht van de ontwikkelingen in het omgevingsrecht. De ODH heeft algemene en specifieke kennis om de werkzaamheden eigenstandig uit te voeren. De kennis en expertise die voor de taakuitvoering beschikbaar is, kan door opdrachtgevers worden ingezet bij de vorming of uitvoering van hun beleidsprogramma's of ter ondersteuning van bijvoorbeeld planontwikkeling of Milieueffectrapportage (MER) procedures. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Adviestaken op het gebied van Milieu en RO. Advisering over milieuaspecten in ruimtelijke plannen (structuurvisies, bestemmingsplannen en projectbesluiten) en duurzame gebiedsontwikkeling.
- Uitvoeren van diverse overige programmataken, zoals het programma luchtkwaliteit, het programma leren voor duurzaamheid, het programma databeheer etc.
- (Mogelijke) eenmalige adviesopdrachten of inzet van specifieke expertise op verzoek van één van de deelnemers op het gebied van o.a. milieubeheer, bodem, groen, geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid. In toenemende mate wordt de expertise van de ODH ingezet ter ondersteuning van de beleidsontwikkeling door afzonderlijke deelnemers. Te denken valt aan de beleidsvelden geur, horeca en/of evenementen.
- Ondersteunen van gemeenten in de voorbereiding en aanpak van asbest gerelateerde vraagstukken of inzet van specifieke expertise bij een eventuele programmatische aanpak van de asbestverwijdering.
- Procescoördinatie, zoals de bevoegd gezag rol MER.

In de begroting is voorzien in een budget voor een eventuele verdere voorbereiding, uitwerking en implementatie van uitvoeringstaken die verbonden zijn aan de Ow. Ingeval specifieke activiteiten of werkzaamheden gewenst zijn zullen hierover ook specifieke afspraken gemaakt worden.

2.2.3 Wat gaat dat kosten?

Toetsing en Vergunningverlening	2021	2022	2023	2024
1 Personeel	6.981.700	7.156.300	7.335.200	7.518.600
2 Overige kosten	366.000	371.800	377.700	383.600
3 Additionele werken	0	0	0	0
Totaal programmalasten	7.347.700	7.528.100	7.712.900	7.902.200
4 Overhead	4.607.300	4.707.300	4.809.600	4.914.100
Totaal programmalasten incl. overhead	11.955.000	12.235.400	12.522.500	12.816.300

Lasten

1. Personeel

De post personeel bevat de salariskosten die rechtstreeks aan het programma T&V zijn toegerekend.

2. Overige kosten

De overige kosten bestaan uit de direct aan het programma T&V toegerekende leveringen en diensten (zoals de kosten van het abonnement Databank Flora- en Fauna, publicatiekosten, kosten van onderzoek en bezwaar- en beroep).

3. Additionele projecten

In de begroting 2021 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

4. Overhead

De overhead (bestaande uit de indirecte kosten van de programma's en de kosten die niet rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de programma's zoals personele overhead, kapitaallasten, huisvesting etc.) wordt verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis worden 83,08 fte toegerekend aan het programma T&V en 82,92 fte aan het programma T&H (verhouding 50,05 : 49,95). In paragraaf 3.3.1 is een specificatie opgenomen van de overhead.

2.3 Programma Toezicht en Handhaving

2.3.1 Wat willen we bereiken?

De combinatie van bijna 30.000 bedrijven en ca. 1,1 miljoen inwoners in het dichtstbevolkte werkgebied van Nederland vraagt om een voortdurende aandacht voor het voorkomen en waar mogelijk terugdringen van milieu- en veiligheidsrisico's. Het programma Toezicht en Handhaving (T&H) richt zich op een adequaat toezicht, behandelen van overlastmeldingen en waar nodig handhavend optreden van inrichtingen, instellingen en personen die zich niet houden aan de wet- en regelgeving. Dit laatste conform de bestuurlijke vastgestelde sanctiestrategie. Het gaat daarbij om het toezicht (administratief en fysiek) en de handhaving op alle bij de ODH ondergebrachte regelgeving, zoals het toezicht op de wet Milieubeheer, asbestsanering, bodemsanering, grondstromen, grondwateronttrekkingen en ontgrondingen.

Uitvoering van de taken geschiedt in 2021 op basis van output, waarbij het werkpakket en de begroting hiervan wordt opgebouwd uit de te verrichten diensten en producten met bijbehorende productprijzen. Deze wijze van begroten sluit aan bij de zaakgerichte organisatie van de taakuitvoering binnen de ODH.

Het programma T&H zal volgens de uitgangspunten van de Ow wordt uitgevoerd vanaf januari 2021 (geplande inwerkingtreding Ow). Het doel van toezicht en handhaving is het bevorderen van de naleving. Met de Ow verandert de essentie van toezicht en handhaving niet. Wel zal de grondslag waarop handhaving plaats kan vinden veranderen en ook de in te zetten instrumenten (maatwerkbesluit en handhaven op basis van de specifieke zorgplicht) veranderen.

2.3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Voor het programma geldt dat de werkzaamheden grotendeels te plannen zijn en voor een kleiner deel vraaggestuurd zijn en afhankelijk van klachten, incidenten of aanvragen. Dat betekent dat bij het toedelen van de capaciteit tussen verschillende taakvelden getracht is rekening te houden met een vaste inzet van capaciteit en een flexibele inzet.

In het Besluit Omgevingsrecht is opgenomen dat het handhavingsbeleid van een gemeente gebaseerd moet zijn op een analyse van de problemen die zich naar het oordeel van het bestuursorgaan kunnen voordoen met betrekking tot de naleving. Ook dient het handhavingsbeleid inzicht te geven in de prioriteitenstelling met betrekking tot de uitvoering van de voorgenomen activiteiten. Omdat de taken worden uitgevoerd door de ODH is een regionale probleemanalyse en prioriteitenstelling gemaakt, die door de gemeenten is vastgesteld. De probleemanalyse en prioriteitenstelling hebben tot doel een regionaal uitvoeringskader vast te leggen waarbij ook ruimte is voor lokale en landelijke prioriteiten. Met de probleemanalyse wordt dus een risico gerichte inzet van de beschikbare capaciteit gerealiseerd, waarbij het de bedoeling is dat dezelfde soort bedrijven in de hele regio onderworpen worden aan hetzelfde toezichtregime. Daarnaast wordt de opgestelde startbrief beschouwd als uitgangspunt en input voor de prioriteiten. Voor de periode 2021-2024 dient een nieuwe probleemanalyse te worden vastgesteld. Deze wordt in 2020 ter besluitvorming voorgelegd.

Behoudens het risicogericht bezoeken van inrichtingen en werken vindt ook projectmatig en thematisch toezicht plaats. Te denken valt aan ketentoezicht (asbest, grondstromen) of toezicht met een specifieke milieudoelstelling zoals ten aanzien van duurzaamheid of externe veiligheid.

De deelname aan de crisisorganisatie van de opdracht gevende organisaties maakt deel uit van het programma. Voorbereiding op en implementatie van de Ow specifiek voor het vakgebied van T&H – zal ongeacht moment van invoeringsdatum – ook in 2021 onderdeel zijn van dit programma.

Asbest

Met de wijziging Besluit Omgevingsrecht (BOR) per 1 juli 2017 is de bedrijfsmatige sanering en verwijdering van asbest en de ketenbenadering op het gebied van toezicht en handhaving onderdeel uit gaan maken van het basistakenpakket dat door de ODH wordt uitgevoerd. Het Algemeen Bestuur heeft besloten dat de asbest taakuitvoering in 2020 door de deelnemers dient te worden overgedragen.

Overlast

Onderdeel van dit programma is ook de behandeling van overlastmeldingen die verbonden zijn aan de bij de ODH ondergebrachte wettelijke taakuitvoering. Geluidhinder heeft een nadelige invloed op de gezondheid en op de leefbaarheid. Haaglanden kent een groot aantal horecabedrijven waarvan een klein aantal voor (toenemende) hinder door muziek gerelateerde activiteiten in de avond- en vroege nachtperiode zorgen. Aanpak van geluidsoverlast van de horeca vormt dan ook een fors onderdeel van het werkpakket in 2021.

Duurzaamheid

Duurzame ontwikkeling is op veel thema's een integrale opgave voor de regio. Uitgangspunt is om gemeenten en provincie te ondersteunen bij het halen van duurzame doelen. Te denken valt aan thema's die lokale grenzen overschrijden als milieurendement (energie en grondstoffen) en milieudruk (op klimaat en kwaliteit lucht, water en bodem). Een gezonde leefomgeving draagt bij aan een aantrekkelijke vestigings- en verblijfsregio. Verder mogen duurzaamheidsambities niet belemmerd worden door wet- en regelgeving. De ODH biedt deze ondersteuning d.m.v. projecten in het Programma Duurzaamheid. Het betreft een zogenaamd cafetariamodel van concrete initiatieven en activiteiten die zich kenmerken door een logische en synergetische meerwaarde. Kenmerken zijn:

- aanhaking bij de taakuitvoering van ODH;
- de aanwezigheid van nut en noodzaak in de markt (en in aansluiting op de doelgroepen; afnemers van energie, bedrijven en instellingen);
- aansluiting op bestuurlijke ambities van de opdrachtgevers;
- beschikbaarheid van geldstromen waarbij een combinatie van de eerste drie mogelijk is.

Naast dit flexibele keuzepakket zijn in deze begroting een beperkt aantal activiteiten standaard opgenomen op het gebied van duurzaamheid:

- Toezicht op basis van artikel 2.15 Activiteitenbesluit als standaard onderdeel van de reguliere integrale Wm-controles: toezicht op energiebesparing tijdens regulier WM-controles vindt enerzijds plaats in het kader van artikel 2.15 en anderzijds voortvloeiende uit vergunningseisen. De besparingsverplichting geldt voor 'drijvers van een inrichting'. In de praktijk is dat iedere bedrijfsmatige activiteit die meer dan 50.000 kWh elektriciteit of meer dan 25.000 m³ aardgas verbruikt. Het betreft niet alleen ondernemers, maar ook bijvoorbeeld scholen en ziekenhuizen;
- Informatieplicht energiebesparing (EML): het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht bedrijven en instellingen (inrichtingen) om energie te besparen. Naast de energiebesparingsplicht voor bedrijven met een energieverbruik van meer dan 50.000 kWh elektriciteit en/of 25.000 m³ aardgas geldt er sinds 1 juli 2019 ook een informatieplicht over de energiebesparing. Met deze informatieplicht willen de overheid en het bedrijfsleven de energiebesparing versnellen en zo de CO₂-reductie in Nederland een impuls geven. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor toezicht op en handhaving van de wettelijke energiebesparingsplicht én informatieplicht; de informatie wordt gebruikt om prioriteiten te stellen en te bepalen op welke wijze toezicht en handhaving moet plaatsvinden;
- Deelcontrole duurzaamheid: in 2021 zullen de geplande deelcontroles duurzaamheid bestaan uit het inventariseren van energieverbruik, te treffen maatregelen (besparingspotentieel) en vooral ook advisering t.a.v. de informatieplicht. Duurzaamheidscontroles nemen in vergelijking met reguliere controles meer tijd in beslag en ze bestaan uit de volgende elementen: fysieke controle, administratieve ondersteuning, beoordeling rapportages en plannen van aanpak en handhaving. Tevens dient er monitoring van de voortgang op het gebied van duurzaamheid (energie en vervoersmanagement) bij de bezochte bedrijven plaats te vinden. Daarbij kan het mogelijk nodig zijn dat vergunningen op de energieparagraaf moeten worden aangepast.

2.3.3 Wat gaat dat kosten?

Toezicht en Handhaving	2021	2022	2023	2024
1 Personeel	6.799.000	6.969.000	7.143.200	7.321.800
2 Overige kosten	187.100	190.000	192.900	195.900
3 Additionele werken	0	0	0	0
Totaal programmalasten	6.986.100	7.159.000	7.336.100	7.517.700
4 Overhead	4.598.500	4.698.300	4.800.400	4.904.600
Totaal programmalasten incl. overhead	11.584.600	11.857.300	12.136.500	12.422.300

Lasten

1. Personeel

De post personeel bevat de salariskosten die rechtstreeks aan het programma T&H zijn toegerekend.

2. Overige kosten

De overige kosten bestaan uit de direct aan het programma T&H toegerekende leveringen en diensten (zoals de kosten van werkmateriaal en -kleding, kosten van onderzoek en bezwaar- en beroep).

3. Additionele projecten

In de begroting 2021 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

4. Overhead

De overhead (bestaande uit de indirecte kosten van de programma's en de kosten die niet rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de programma's zoals personele overhead, kapitaallasten, huisvesting etc.) wordt verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis worden 83,08 fte toegerekend aan het programma T&V en 82,92 fte aan het programma T&H (verhouding 50,05 : 49,95). In paragraaf 3.3.1 is een specificatie opgenomen van de overhead.

3 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de ODH. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie in welke mate de ODH in staat is onvoorziene tegenvallers op te vangen. Inzicht in het weerstandsvermogen van de ODH is belangrijk om de continuïteit van de organisatie te kunnen garanderen. Het weerstandsvermogen kan worden bepaald als het risicoprofiel bekend is. Het risicoprofiel omvat alle onderkende risico's voor de dienst, waarbij per risico de mate van beheersing is vastgesteld om inzicht te verkrijgen in hoeverre een risico daadwerkelijk kan optreden. Vervolgens kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (de benodigde weerstandscapaciteit) en de middelen en mogelijkheden die de dienst beschikbaar heeft om niet begrote, substantiële kosten financieel op korte termijn af te kunnen dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit).

De ODH streeft er naar om de impact van risico's te minimaliseren. Dit betekent dat een weerstandscapaciteit beoogd wordt die ten minste het predicaat 'voldoende' krijgt. Dat komt neer op een gewenst ratio voor de weerstandscapaciteit tussen de 1,0 en 1,4.

In het Algemeen Bestuur (AB) van 27 juni 2016 is de 'Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld, waarbij het volgende is besloten:

1. Voor het identificeren en beheersen van de risico's maakt de ODH gebruik van het model 'Integraal risicomanagement', een standaard methodiek voor het identificeren en beheersen van risico's;
2. Het weerstandsvermogen wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de financiële omvang van de in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen risico's, waarbij de ODH streeft naar een weerstandsratio van tussen de 1,0 en 1,4.
3. De maximumomvang van de weerstandscapaciteit wordt gebaseerd op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten; voor het deel dat uitgaat boven de 5% zijn de deelnemers verantwoordelijk.
4. Op basis van de risicoanalyse vindt bijstelling plaats van het risicoprofiel via de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de jaarrekening en begroting, waarbij voor de kwantificering van de risico's een ondergrens wordt gehanteerd van € 50.000.
5. De nota Weerstandsvermogen en risicomanagement wordt één keer per vier jaar opgesteld, waarbij wordt gezien of de uitgangspunten voor de vaststelling van de weerstandscapaciteit moeten worden bijgesteld. Daarbij wordt dan tevens het reservebeleid betrokken (als integraal onderdeel van de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement).

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit geeft het weerstandsvermogen aan.

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio. Voor de bepaling of de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om de (gekwantificeerde) risico's af te dekken, wordt gebruik gemaakt van een tabel die landelijk¹ wordt gehanteerd. In deze tabel wordt een gradatie aangegeven van 'ruim onvoldoende' tot 'uitstekend'.

---

¹ Dit is de meest gebruikte kwantitatieve waarderingsmethode die is ontwikkeld door Nederland Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente.

Tabel 1 Richtlijnen weerstandscapaciteit

Betekenis ratio	Ratio weerstandscapaciteit
Uitstekend	$> 2,0$
Ruim voldoende	$1,4 < x < 2,0$
Voldoende	$1,0 < x < 1,4$
Matig	$0,8 < x < 1,0$
Onvoldoende	$0,6 < x < 0,8$
Ruim onvoldoende	$< 0,6$

Voor het bepalen van de kwantificeerbare risico's wordt eerst het financieel risico ingeschat om vervolgens via een weging (wat is de impact en hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet?) de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen.

Voor zowel de impact (financiële bandbreedte) als voor de kans dat een risico zich voordoet (waarschijnlijkheid) wordt uitgegaan van een indeling in vijf klassen (zeer groot, groot, gemiddeld, klein en zeer klein).

Tabel 2 Weging risicoprofiel (waarschijnlijkheid en financiële bandbreedte)

Klasse Kans (waarschijnlijkheid)

Kans	
1. Zeer klein	1-20%
2. Klein	21-40%
3. Gemiddeld	41-60%
4. Groot	60-80%
5. Zeer groot	81-100%

Klasse Financiële Bandbreedte

Financiële gevolgen	
1. Zeer klein	Financieel risico $x < € 50.000$
2. Klein	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3. Gemiddeld	$€ 100.000 < x < € 200.000$
4. Groot	$€ 200.000 < x < € 500.000$
5. Zeer groot	$x > € 500.000$

Met behulp van een risicoscore worden de risico's gerangschikt en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn om te worden beheerst. De risicoscore wordt bepaald door de klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens onderstaande formule, waarbij de maximale score 25 is (5×5).

Op basis van het indelen van de risico's in bovenvermelde klassen wordt een risicomatrix opgesteld. De risicomatrix geeft een indicatie van de potentiële impact van het risico. Hieronder is de risicomatrix weergegeven die gebaseerd is op bovenvermelde risicoklassen. Hierbij geldt bij het intekenen van een risicoscore dat hoe hoger de risicoscore, hoe donkerder de kleur, hoe hoger de prioriteit voor aanpak van het risico is.

Tabel 3 Risicomatrix

		Impact				
		x < € 50.000	€ 50.000 < x > € 100.000	€ 100.000 < x > € 200.000	€ 200.000 < x > € 500.000	x > € 500.000
Kans	Zeer groot (81-100%)	5	10	15	20	25
	Groot (61-80%)	4	8	12	16	20
	Gemiddeld (41-60%)	3	6	9	12	15
	Klein (21-40%)	2	4	6	8	10
	Zeer klein (0-20%)	1	2	3	4	5

3.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de ODH bestaat uit de Algemene reserve (AR) en de post onvoorzien. Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit (inclusief de post onvoorzien) bedraagt € 1.117.200. De incidentele weerstandscapaciteit bedraagt € 1.071.400 (tabel 4).

De incidentele weerstandscapaciteit is € 51.400 hoger dan op basis van het risicoprofiel (tabel 5) nodig is, maar ligt € 105.600 onder het maximum van de begrote structurele exploitatielasten (5% van € 23.539.600 is € 1.177.000).

Tabel 4 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	Stand 1-1-2021	Nog te muteren	Restant capaciteit
Algemene Reserve	1.071.386	0	1.071.386
Onvoorzien (structureel)	45.800	0	45.800
Totaal weerstandscapaciteit	1.117.186	0	1.117.186

3.1.2 Risicoanalyse

Bij de vaststelling van de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement heeft het AB besloten voor het identificeren en beheersen van de risico's gebruik te maken van het model 'Integraal risicomanagement', een standaard methodiek voor het identificeren en beheersen van risico's.

Tabel 5 Risicoprofiel

Soort risico	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Risico-score	Beheersmaatregel	Bandbreedte financieel risico	Benodigde weerstandscapaciteit
Bedrijfsproces	Uitval bijzondere omstandigheden	Exploitatieverlies	Zeer groot	Gemiddeld	15	Verzuimbeleid	€ 0,8 miljoen	400.000
Juridisch/aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid handelen ODH	Exploitatieverlies	Groot	Gemiddeld	12	Aansprakelijkheidsverzekering	€ 0,5 miljoen	200.000
Materieel	Uitval van hard- en softwaresystemen	Exploitatieverlies	Zeer groot	Zeer klein	5	Noodstroomvoorziening en uitwijk	€ 2,0 miljoen	200.000
	Het buiten gebruik zijn van de huisvesting	Exploitatieverlies	Zeer groot	Zeer klein	5	-	€ 1,4 miljoen	140.000
Product/dienst	Verschil vraag en aanbod producten en diensten	Schaalnadeel	Zeer groot	Zeer klein	5	Flexibele schil (nog te vormen)	€ 0,8 miljoen	80.000
Totaal gekwantificeerde risico's								1.020.000

3.1.3 Beheersmaatregelen

Bedrijfsproces

De ODH probeert zo veel mogelijk uitval als gevolg van calamiteiten te voorkomen. Hier valt ook uitval als gevolg van ziekteverzuim onder. Net als voorgaande jaren krijgt het ziekteverzuim en de toepassing daarvan in 2021 nadrukkelijk de aandacht. Langdurige ziektegevallen worden periodiek met de leidinggevenden besproken in het Sociaal Medisch Team (SMT) met als doel een zo spoedig mogelijke re-integratie.

Ook calamiteiten (zoals grootschalige milieu-incidenten) waarbij de inzet van menskracht en middelen van de ODH wordt gevraagd kunnen tot extra kosten leiden.

Juridisch/aansprakelijkheid

Voor zover de dienst aansprakelijk wordt gesteld voor enige vorm van schade is een verzekering afgesloten. Er bestaat de mogelijkheid dat er gedeeltelijke dekking zal zijn. Een inschatting te maken van een orde van grootte is schier onmogelijk omdat de diversiteit van mogelijke aansprakelijkheidsstellingen groot is. Omdat voor grote bedragen er naar verwachting een afwijkend proces zal worden doorlopen, is in dit kader een bedrag van € 0,5 miljoen in relatie tot het weerstandsvermogen benoemd.

Materieel

Ten aanzien van de hardware is door middel van het realiseren van uitwijkmogelijkheden als mede het optimaliseren van de condities in de primaire werksituatie het afgelopen jaar geïnvesteerd in het beperken van de risico's. Bij een calamiteit zullen deze voorzieningen er voor zorgdragen dat zowel het bedrijfsproces als de beschikbaarheid van gegevens niet voor lange tijd ontregeld zijn en er geen data verloren gaan.

Het tijdelijk niet kunnen gebruiken van de huisvesting (bijvoorbeeld als gevolg van brandschade) heeft voor de ODH als huurder ook grote financiële gevolgen.

Productie/dienst

Doel van de ODH is een dienst te zijn die in staat is doelmatig en doelgericht de huidige en toekomstige VTH- taken uit te voeren en integrale adviezen uit te brengen over ontwikkeling en behoud van een duurzame leefomgeving. Het streven is er op gericht deze kennis binnen de dienst beschikbaar te hebben. Incidenteel gevraagde kennis kan 'van de markt' worden betrokken. De strategische personeelsplanning is daarop afgestemd. Doel is een relatief grote harde kern met veel kennis en daaromheen een flexibele schil om incidentele vragen en fluctuaties in de vraag van regulier werk op te kunnen vangen.

3.1.4 Ratio

Uit het risicoprofiel blijkt een kwantificeerbaar risico van € 1.020.000. De incidentele weerstandscapaciteit bedraagt € 1.071.400.

De verhouding tussen de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. Deze bedraagt $\text{€ } 1.071.400 / \text{€ } 1.020.000 = 1,05$.

Het weerstandsvermogen wordt daarmee als 'voldoende' beoordeeld en komt daarmee overeen met de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement.

3.1.5 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Tabel 6 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Kengetallen	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	0,3%	3,7%	1,5%	-0,6%	-2,3%	-3,2%
Solvabiliteitsratio	5,8%	5,7%	5,7%	5,6%	5,5%	5,4%
Structurele exploitatieruimte	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de vlottende activa minus de vlottende passiva ten opzichte van het saldo van de baten, exclusief mutaties reserves. De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de ODH ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van de totale passiva en geeft aan in welke mate de ODH het eigen vermogen kan inzetten voor de dekking van de schulden (in hoeverre is de ODH in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding weer van de structurele lasten en baten ten opzichte van het saldo van de baten.

In bijlage 6.2 is een berekening van de ratio's opgenomen.

3.2 Financiering

Volgens de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO), is elke gemeenschappelijke regeling verplicht om een financieringsparagraaf in haar begroting en jaarrekening op te nemen. Daarin worden de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm, de verwachte toe- of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van treasury. Deze paragraaf Financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

3.2.1 Kasgeldlimiet en de renterisiconorm

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de Wet FIDO bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het totaal van de (primitieve) begroting en dat is voor 2021 € 1,930 miljoen.

Er is een treasurywet opgesteld voor de omgang met liquide middelen. Hiervoor is met de Bank Nederlandse Gemeenten een overeenkomst gesloten. Er wordt alleen geleend voor kapitaaluitgaven die de reguliere bedrijfsvoering betreffen, dit zullen naar het huidige beeld met name ICT-investeringen zijn. In het treasurywet is tevens aangegeven dat voor financieringsdoeleinden het gebruik van derivaten niet is toegestaan.

3.2.2 Schatkistbankieren

Met ingang van 16 december 2013 is de wet Schatkistbankieren voor decentrale overheden in werking getreden. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk.

3.3 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de milieuprogramma's. Het welslagen van deze programma's is mede afhankelijk van de doelmatigheid, transparantie en kwaliteit van de bedrijfsvoering. De externe dienstverlening is gebaat bij een goede interne bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

De kosten van de ondersteunende activiteiten, hierna te noemen overhead, worden op één centrale plaats in de begroting vermeld.

3.3.1 Wat gaat dat kosten?

Overhead	2021	2022	2023	2024
1 Personeel	6.188.500	6.340.000	6.495.100	6.654.000
2 Kapitaallasten	590.900	600.400	610.000	619.700
3 Overige kosten	2.380.600	2.418.700	2.457.700	2.497.000
4 Additionele werken	0	0	0	0
5 Onvoorzien	45.800	46.500	47.200	48.000
Totaal overhead	9.205.800	9.405.600	9.610.000	9.818.700

1. Personeel

De kosten van personeel bestaan uit de volgende kosten:

• Kosten van personeel – salarissen	€	4.401.300
• Kosten van personeel – inhuur derden	€	160.800
• Kosten van personeel – inhuur derden ICT (specialistische inhuur)	€	511.900
• Kosten van personeel – inkoop diensten ICT (Servicedesk en uitwijkvoorziening)	€	315.000
• Kosten van personeel – opleidingskosten	€	440.900
• Kosten van personeel – algemene personeelskosten	€	358.600
Totaal personeel	€	6.188.500

2. Kapitaallasten

Betreft kapitaallasten investeringen in ICT en huisvesting en inventaris.

3. Overige kosten

De overige kosten bestaan uit de volgende kostensoorten:

• Huisvestingskosten	€	762.000
• ICT	€	951.900
• Vervoerskosten (wagenpark)	€	123.500
• Diverse bedrijfskosten (verzekeringen, accountantskosten, abonnementen, drukwerk, kantoorbenodigdheden, communicatiekosten etc.)	€	543.200
Totaal overige kosten	€	2.380.600

4. Additionele werken

In de begroting 2021 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

5. Onvoorzien

Betreft post voor niet voorziene uitgaven.

De overhead van in totaal € 9.205.800 wordt verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis wordt 83,08 fte toegerekend aan het programma T&V en 82,92 fte aan het programma T&H (verhouding 50,05 : 49,95). Dit komt neer op een bedrag van € 4.607.300 voor T&V en een bedrag van € 4.598.500 voor T&H.

3.3.2 Organisatie

In 2018 is het Koersplan 2018-2021 vastgesteld. In 2020 zijn de laatste stappen gezet in het bereiken van de afgesproken norm van 1.390 productieve uren. Feitelijk is dit een soort van laatste stap van het bereiken van de gewenste efficiëncywinst zoals die is ingezet vanaf het Bedrijfsplan uit 2012 genaamd 'Naar een professionele Omgevingsdienst Haaglanden'. De efficiëncyslag heeft plaatsgevonden en de formatie is in de periode 2013-2020 afgebouwd met het aantal afgesproken formatieplaatsen. Omdat er tegelijkertijd extra taken door de deelnemers zijn ingebracht, is er toch sprake van een netto groei. In 2020 is deze groei en doorontwikkeling van de organisatie voortgezet. Vanwege de toenemende digitalisering en complexiteit in de samenleving staat ook de inrichting van de ODH niet stil. Een continue organisatieontwikkeling (mensen, functies en processen) is noodzakelijk om overeind te blijven in deze tijd.

3.3.3 Personeel

De kwaliteit van producten en het niveau van dienstverlening staat centraal in de permanente doorontwikkeling van de organisatie. Daarbij is het behoud van kennis en expertise in het licht van een toegenomen arbeidsmarktmobiliteit en de uitstroom van kennis wegens het bereiken van de AOW-leeftijd een belangrijk aandachtspunt. Er is daarom veel aandacht voor arbeidsmarktcommunicatie en samenwerking met opleidingsinstituten om het personeelsbestand kwantitatief en kwalitatief op sterkte te houden. In dit kader is in 2016 de regeling 'Generatiepact' ingevoerd, waarvan anno 2020 ongeveer 25 personen gebruik maken. De vrijvallende ruimte wordt zo veel mogelijk door jong personeel (< 30 jaar) ingevuld. Ook de snelle ontwikkelingen op technologisch gebied en de vele wettelijke veranderingen vragen aandacht om blijvend te investeren in kennis en kunde van het personeel om opgewassen te blijven tegen de uitdagingen die de tijd met zich meebrengt en garant te blijven staan voor een kwalitatief hoogwaardige uitvoering van het overeengekomen takenpakket en tevens te kunnen voorzien in de toekomstige specifieke behoeftes van de deelnemers. Via strategische personeelsplanning en kennismanagement worden concrete mogelijkheden ingezet onder andere door scholingsmogelijkheden, seniorenbeleid en stagemogelijkheden.

Tabel 7 Formatieoverzicht

Formatie	2021
Formatie per 1-1-2020	214,06
Wijzigingen	
Correctie EED	0,51
Intrekking EED	-1,10
Vervallen bovenformatieve fte ondersteuning	-1,00
Advisering Mijnbouw wet	0,17
Totaal wijzigingen	-1,42
Formatie na wijzigingen per 1-1-2021 *	212,64
Verwachte bezetting per 1-1-2021	188,26
Vacatureruimte	24,38

* Van de formatie heeft 166,00 fte betrekking op het primair proces en 46,64 fte op ondersteuning (waaronder management).

3.3.4 Informatisering en automatisering

In het Koersplan staat dat de ODH zal moeten investeren in digitalisering om adequaat te kunnen inspelen op veranderende wet- en regelgeving, technologische ontwikkelingen, informatiebehoeften en marktontwikkelingen. De technologische ontwikkelingen gaan namelijk in sneltreinvaart en daarmee is het ICT-landschap permanent in ontwikkeling. In 2020 is hard gewerkt aan vervanging van het VTH-programma dat de ruggengraat vormt van de productie van de ODH. Ook zijn er weer grote stappen gezet op het gebied van inrichting van een Documentmanagementsysteem en een archief (RMA). De inrichting van de ICT-architectuur van de dienst staat in het teken van de aansluiting op de landelijke systemen. De komst van de Ow betekent een algehele stelselherziening voor wet- en regelgeving, die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Deze herziening heeft impact op de manier van werken, de cultuur, de juridische basis en het technisch instrumentarium. Hieraan gekoppeld is het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO), wiens komst ervoor zorgt dat op het vlak van informatievoorziening voorsnog blijvende inspanningen noodzakelijk zijn. Het DSO voorziet in de digitale ondersteuning van de Ow. Dit DSO is een geordend en verbonden geheel van afspraken, ICT-voorzieningen, registraties, gegevensverzamelingen en bronnen. Met dit systeem kunnen initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag de informatie raadplegen die zij nodig hebben bij het gebruik van de Ow. Het systeem wordt zo opgezet dat de informatie voor iedereen snel inzichtelijk is. De ODH dient zich in dit kader te richten op twee belangrijke aspecten: (1) het beschikbaar hebben van de juiste informatie (data) op de juiste wijze en op het juiste moment voor de gebruikers en (2) het op de juiste wijze kunnen beschikbaar stellen (ontsluiten) van deze data. De toekomst van digitale gegevensopslag zal daarbij vooral gegeoriënteerd zijn. Locatiegegevens zullen de ingang zijn tot alle gegevens die erover bekend (moeten) zijn.

3.3.5 Informatiebeveiliging

De ODH hecht sterk aan een goede informatiebeveiliging. De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet op dit gebied. Op basis van het opgestelde informatiebeveiligingsbeleid is de organisatie van de informatiebeveiliging opgezet en is er een scala aan maatregelen uitgerold. Er is een security-officer benoemd met deze specifieke taak. Tevens heeft de organisatie de nodige acties uitgevoerd in het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Vanaf mei 2018 geldt dezelfde privacywetgeving in de hele EU en is ook de ODH AVG-proof. Blijvende aandacht op dit vlak is noodzakelijk mede gezien de technologische ontwikkelingen en de evolutie van bedreigingen die ook continue aan verandering onderhevig zijn.

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf dient inzicht te worden gegeven in de realisatie van het beleid ten aanzien van het onderhoud van kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties ten opzichte van de begroting. Het gaat hierbij tevens om het verlangde onderhoudsniveau, de (lange termijn) onderhoudsplanning voor alle belangrijke activa en het voorzieningenbeleid ter zake.

De kapitaalgoederen van de ODH betreffen de inventaris (waaronder b.v. gereedschappen) en ICT. De aanschaf van kapitaalgoederen vindt gefaseerd plaats en er wordt afgeschreven per afzonderlijke component. De afschrijving start in het jaar na aanschaf. In tabel 8 is een overzicht van de materiele vaste activa opgenomen; tabel 9 geeft het verloop van de kapitaallasten weer.

De in tabel 8 opgenomen investeringen en afschrijvingen hebben uitsluitend betrekking op de vervanging van de in het verleden uitgevoerde investeringen in ICT, huisvesting en inventaris. Bij besluit van het AB van 22 juni 2017 is besloten dat van het totaal beschikbaar gestelde krediet van € 2.450.000 een bedrag van € 300.000 beschikbaar is voor nader in te vullen nieuwe investeringen.

Mede gelet op de nog bestaande onduidelijkheden rond de vorming van het Digitale Stelsel Omgevingswet in relatie tot de ODH is in de ontwerp begroting nog geen rekening gehouden met eventuele daarvoor vereiste investeringen.

Tabel 8 Overzicht vaste activa

Omschrijving activa	ICT	Gereedschappen	Huisvesting	Totaal
Krediet (inclusief € 300.000 nog in te vullen)	2.450.000	84.800	354.200	2.889.000
Investerings t/m 2019	1.406.928	84.797	322.131	1.813.856
Restantkrediet 1-1-2020	1.043.072	3	32.069	1.075.144
Boekwaarde 31-12-2019	1.143.199	61.376	234.074	1.438.649
Investerings 2020	1.043.072	0	32.069	1.075.141
Afschrijving 2020	315.267	18.252	32.213	365.732
Boekwaarde 31-12-2020	1.871.004	43.124	233.930	2.148.058
Investerings 2021	0	0	0	0
Afschrijving 2021	512.112	18.252	35.420	565.784
Boekwaarde 31-12-2021	1.358.892	24.872	198.510	1.582.274
Investerings 2022	0	0	0	0
Afschrijving 2022	512.112	18.252	35.420	565.784
Boekwaarde 31-12-2022	846.780	6.620	163.090	1.016.490
Investerings 2023	0	0	0	0
Afschrijving 2023	395.322	6.620	35.200	437.142
Boekwaarde 31-12-2023	451.458	0	127.890	579.348
Investerings 2024	0	0	0	0
Afschrijving 2024	242.842	0	27.087	269.929
Boekwaarde 31-12-2024	208.616	0	100.803	309.419

Tabel 9 Overzicht verloop kapitaallasten

Omschrijving activa	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal kapitaallasten primitieve begroting	581.600	590.900	600.400	610.000	619.700
Afschrijving	365.732	565.784	565.784	437.142	394.323
Ruimte voor rente en afschrijving herinvesteringen	215.868	25.116	34.616	172.858	225.377

4 Financiële begroting

4.1 Uitgangspunten

4.1.1 Begrotingsbeleid

In verband met de aanscherping van het financieel toezicht is de Gemeentewet in 2013 gewijzigd en is de term 'materieel evenwicht' vervangen door de term 'structureel evenwicht', waarbij tevens de term 'reëel evenwicht' is toegevoegd. Het BBV is ter nadere uitwerking van die wetwijziging aangepast, zodat het Algemeen Bestuur en de financieel toezichthouder in staat zijn om vast te stellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting c.q. meerjarenraming.

Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Ter invulling van het begrip reëel evenwicht is in het BBV voorgeschreven dat wordt ingegaan op het realisme van de ramingen en de motivering daarvan (zijn de ramingen volledig, realistisch en haalbaar).

Het structureel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat over blijft moet op termijn positief zijn (de structurele baten zijn dan gelijk of groter dan de structurele lasten).

Op basis van onderstaand overzicht (tabel 10) wordt aangetoond dat de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is.

Tabel 10 Structureel evenwicht

Structureel evenwicht	2021	2022	2023	2024
Resultaat na bestemming	0	0	0	0
Af: incidentele lasten	0	0	0	0
Bij: incidentele baten	0	0	0	0
Af: incidentele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Bij: incidentele onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Structureel saldo begroting	0	0	0	0
Structureel evenwicht	Ja	Ja	Ja	Ja

4.1.2 Loon- en prijsontwikkeling

In de meest recente Macro Economische Verkenning van september 2019 (MEV 2020) wordt voor de indexering van de begroting 2020 voorlopig uitgegaan van een indexering van respectievelijk 2,5% voor de lonen en 1,6% voor de materiële lasten. In de MEV 2020 zijn nog geen cijfers voor 2021 opgenomen. Aangezien 2020 het laatst bekende jaar is, wordt bij wijze van aanname voor 2021 uitgegaan van de geprognosticeerde cijfers voor 2020.

In de voorliggende begroting zijn de effecten van de in 2019 afgesloten Cao Gemeenten, die een looptijd heeft tot eind 2020, verwerkt. Met de uitkomsten van onderhandelingen over een nieuwe gemeentelijke cao per 1 januari 2021 die naar verwachting pas in 2020 worden afgerond is nog geen rekening gehouden. Thans is dus niet duidelijk hoe groot de werkelijke lastenstijging zal uitvallen. Ook de gevolgen van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) die op 1 januari 2020 is ingegaan zijn nog niet in de voorliggende begroting verwerkt.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft als toezichthouder aandacht gevraagd voor de invoering van de Ow in 2021 en de financiële consequenties daarvan voor de ODH. Deze zijn nog niet meegenomen in de voorliggende begroting.

De overdracht van de asbesttaken zoals voorzien in 2020 is eveneens nog niet in de voorliggende begroting verwerkt.

De effecten van de Cao 2019 (structurele loonstijging van 6,25% over 2 jaar), de premiestijgingen in 2020 (0,26%) en de indexering van de lonen en materiële lasten op basis van de MEV 2020 laten een lastenstijging zien ten opzichte van de vastgestelde begroting 2020 van € 857.000 die als volgt is verdeeld:

1. 2020 doorwerking cao 2019	€ 267.200
2. 2020 premiestijgingen 0,26% ten opzichte van 2019	€ 49.800
3. 2021 indexering loonkosten 2,5%	€ 478.100
4. 2021 indexering materiële lasten 1,6%	€ 61.900
Totaal	€ 857.000

De doorgevoerde productiviteitsstijging van 1,2% in 2018 naar 3,6% in 2020 met een totale bezuiniging op de loonkosten van € 412.200 is geëffectueerd. De materiële lasten (waaronder huisvesting, ICT, vervoer en indirecte kosten) zijn niet of nauwelijks beïnvloedbaar en laten eerder een stijging zien dan een daling van de kosten (de gemiddelde prijsstijging van de materiële lasten zijn per jaar hoger is dan de index van 1,6%). Met behoud van de kwaliteit en kwantiteit van de dienstverlening wordt geconstateerd dat binnen de exploitatie geen structurele middelen beschikbaar zijn om de lastenstijging op te vangen zodat dekking alleen kan worden gevonden door verhoging van de deelnemersbijdrage.

Van de zijde van de toezichthouder (BZK) is naar aanleiding van de begroting 2020 opgemerkt dat het gewenst is de loon- en prijsbijstellingen in de meerjarenraming op te nemen omdat deze anders geen reëel beeld geeft van de lasten en baten en ook niet van de benodigde bijdragen van de deelnemers in die jaren. In de voorliggende begroting zijn de loon- en prijsbijstellingen meerjarig geïndexeerd op basis van de indices zoals deze in de MEV van september 2019 voor 2020 zijn opgenomen (jaarlijkse loonstijging van 2,5% en stijging materiële lasten van 1,6%).

4.1.3 Output, voor- en nacalculatie

Vanaf 2016 is de begroting kaderstellend voor de te realiseren output, waarbij het werkpakket is opgebouwd uit de te verrichten diensten en producten met bijbehorende productprijzen. Bij besluit van 26 juni 2019 heeft het AB besloten met ingang van 2019 over te gaan tot een systeem van nacalculatie. Afrekening vindt plaats bij jaarrekening op basis van het werkelijk aantal bestede uren en het werkelijk uurtarief en niet op basis van gerealiseerde producten en diensten (output):

1. De verrekening van de geleverde prestaties (werkelijk bestede uren x werkelijk tarief) vindt te allen tijde plaats met de individuele deelnemer. Er is daardoor altijd sprake van een individueel resultaat (werkelijk bestede uren x werkelijk tarief -/- begroot aantal uren x geraamd tarief).
2. Als uitwerking van het Koersplan wordt afgerekend door middel van facturen tussen individuele deelnemer en ODH indien de omzet op basis van nacalculatie (werkelijke bestede uren x werkelijk uurtarief) meer dan 10% afwijkt van de geraamde omzet (begroot aantal uren x geraamd tarief);
3. Indien, op basis van de nacalculatie, de afwijking tussen de werkelijke omzet en de geraamde omzet minder bedraagt dan 10% wordt het bedrag per individuele deelnemer meegenomen naar een volgend dienstjaar via een vordering of schuld op de balans.

Het totaal aantal fte per 1 januari 2021 bedraagt 212,64 fte, waarvan 46,64 fte ondersteuning (inclusief management). Voor het primaire proces is 166,00 fte beschikbaar. Op basis van een productie van 1.390 uur per fte komt dat afgerond neer op 230.700 uur (zie bijlage 6.4 tabel 23).

De daadwerkelijke invulling van de uren en de daarmee te realiseren output vindt plaats via de werkplannen die in het laatste kwartaal van 2020 samen met de deelnemers worden opgesteld. Bijstelling van de deelnemersbijdragen op basis van te realiseren output vindt plaats bij Voorjaarsnota (VJN) en Najaarsnota (NJN). In bijlage 6.4 tabel 24 is een overzicht opgenomen van de tariefgroepen voor 2021.

In bijlage 6.5 is een overzicht opgenomen van de op basis van de tariefgroepen en de voor de producten en diensten gebruikte kengetallen berekende productprijzen voor 2021 voor T&V en T&H.

4.2 Overzicht van baten en lasten

De meerjarenbegroting bestaat uit de programma's, de algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing vennootschapsbelasting (Vpb) en een bedrag voor onvoorzien. De uitwerking van de begrotingsuitgangspunten zijn hierin verwerkt.

Tabel 11 Overzicht van baten en lasten

Totaal baten en lasten per programma	2021	2022	2023	2024
1 Toetsing en Vergunningverlening	7.347.700	7.528.100	7.712.900	7.902.200
2 Toezicht en Handhaving	6.986.100	7.159.000	7.336.100	7.517.700
Totaal lasten programma's	14.333.800	14.687.100	15.049.000	15.419.900
3 Algemene dekkingsmiddelen	-23.539.600	-24.092.700	-24.659.000	-25.238.600
4 Overhead	9.160.000	9.359.100	9.562.800	9.770.700
5 Heffing Vpb	0	0	0	0
6 Onvoorzien	45.800	46.500	47.200	48.000
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0
7 Mutatie reserves	0	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0

Lasten programma's

De programma's zijn direct gerelateerd aan de uitvoerende afdeling met dezelfde benaming. Een toelichting per programma is opgenomen in hoofdstuk 2.2.3 en 2.3.3.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen. In tabel 12 is een overzicht van de deelnemersbijdragen over 2021 opgenomen.

Tabel 12 Overzicht deelnemersbijdragen

Deelnemers	Bijdrage 2020	Indexering 2019 o.b.v. cao 2019	Indexering 2020 o.b.v. cao 2019	Premiestijging 2020	Intrekking EED	Aanvulling Mijnbouw wet	Bijdrage 2020	Doorwerking cao 2019	Indexering 2021 MEV	Bijdrage 2021
Delft	1.305.455	-3.445	2.649	2.845	-11.033	0	1.296.471	16.058	30.816	1.343.345
Den Haag *	6.308.324	-16.634	12.779	13.707	-71.569	0	6.246.607	77.368	148.479	6.472.454
Leidschendam-Voorburg	819.427	-2.157	1.662	1.783	-8.279	0	812.436	10.063	19.311	841.810
Midden-Delfland	518.943	-1.375	1.055	1.135	-2.450	0	517.308	6.407	12.296	536.011
Pijnacker-Nootdorp	727.929	-1.919	1.477	1.586	-6.123	0	722.950	8.954	17.184	749.088
Rijswijk	601.961	-1.584	1.220	1.309	-6.176	0	596.730	7.391	14.184	618.305
Wassenaar	330.140	-866	669	718	-3.647	0	327.014	4.050	7.773	338.837
Westland	3.686.637	-9.788	7.494	8.068	-15.702	0	3.676.709	45.538	87.394	3.809.641
Zoetermeer	1.094.492	-2.875	2.218	2.378	-12.255	0	1.083.958	13.425	25.765	1.123.148
Provincie Zuid-Holland	7.403.705	-19.557	15.077	16.271	0	22.800	7.438.296	91.846	176.798	7.706.940
Totaal	22.797.013	-60.200	46.300	49.800	-137.234	22.800	22.718.479	281.100	540.000	23.539.579

* De afname van producten en diensten door de gemeente Den Haag zal tot een bedrag van € 107.000 in de vorm van minderwerk in mindering worden gebracht op de deelnemersbijdrage 2021.

Overhead

De kosten van de ondersteunende activiteiten worden op het taakveld 'overhead' geregistreerd. De overhead maakt onderdeel uit van de integrale kostprijs en wordt toegerekend op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis worden 83,08 fte toegerekend aan het programma T&V en 82,92 fte aan het programma T&H (verhouding 50,05 : 49,95).

Vennootschapsbelasting

Met het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen zijn in 2016 afspraken gemaakt dat indien een omgevingsdienst zijn overheidstaken op basis van wetgeving uitvoert en op alle andere (commerciële) activiteiten geen winst behaalt de omgevingsdienst dan niet Vpb-plichtig is. De ODH belast zijn producten en diensten uitsluitend tegen kostprijs (zonder winstopslag) door aan zijn afnemers. Met inachtneming hiervan is geconcludeerd dat de ODH niet Vpb-plichtig is (en dus geen fiscale administratie hoeft te voeren en geen aangifte hoeft te doen).

Onvoorzien

De post onvoorzien dient op basis van BBV afzonderlijk te worden gepresenteerd.

Mutatie reserves

In 2021 zijn geen mutaties voorzien.

4.3 Geprognosticeerde balans per ultimo van het jaar

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Vaste activa	1.438.649	2.148.100	1.582.300	1.016.500	579.400	309.400
Totaal materiële activa	1.438.649	2.148.100	1.582.300	1.016.500	579.400	309.400
Materiële vaste activa	1.438.649	2.148.100	1.582.300	1.016.500	579.400	309.400
TOTAAL VASTE ACTIVA	1.438.649	2.148.100	1.582.300	1.016.500	579.400	309.400
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	16.539.559	16.064.600	16.911.000	17.765.300	18.520.400	19.117.000
Vorderingen openbare lichamen	14.152.007	14.241.500	14.576.100	14.918.700	15.269.400	15.628.700
Overige vorderingen	299.950	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Rekening courant schatkistbankieren	2.086.102	1.521.600	2.033.400	2.545.100	2.949.500	3.186.800
Rekening courant Simplified Card	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Liquide middelen	21.765	21.800	21.800	21.800	21.800	21.800
Banksaldi	21.765	21.800	21.800	21.800	21.800	21.800
Overlopende activa	429.174	429.100	429.100	429.100	429.100	429.100
Vooruitbetaalde bedragen	352.127	352.100	352.100	352.100	352.100	352.100
Overige overlopende activa	77.047	77.000	77.000	77.000	77.000	77.000
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	16.990.498	16.515.500	17.361.900	18.216.200	18.971.300	19.567.900
TOTAAL ACTIVA	18.429.147	18.663.600	18.944.200	19.232.700	19.550.700	19.877.300
Eigen vermogen	1.071.385	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400
Algemene reserve	1.071.385	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400
- opgebouwd rekeningresultaat	51.385	51.400	51.400	51.400	51.400	51.400
- opgebouwd weerstandsvermogen	1.020.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000
- saldo boekjaar	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen	298.074	207.300	153.300	99.200	66.500	33.800
Voorz. verlofrechten latende organisatie	0	0	0	0	0	0
Voorz. werkloosheidsuitkeringen	298.074	207.300	153.300	99.200	66.500	33.800
TOTAAL VASTE PASSIVA	1.369.459	1.278.700	1.224.700	1.170.600	1.137.900	1.105.200
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.951.669	4.434.300	4.492.300	4.551.800	4.612.700	4.675.000
Crediteuren	542.618	542.600	542.600	542.600	542.600	542.600
Af te dragen BTW	1.989.035	2.471.700	2.529.700	2.589.200	2.650.100	2.712.400
Af te dragen loonheffing en soc. premies	1.420.016	1.420.000	1.420.000	1.420.000	1.420.000	1.420.000
Overlopende passiva	13.108.019	12.950.600	13.227.200	13.510.300	13.800.100	14.097.100
Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	11.398.506	11.769.800	12.046.400	12.329.500	12.619.300	12.916.300
Vooruit gefactureerde dwangsommen	474.035	474.000	474.000	474.000	474.000	474.000
Nog te verrekenen saldo nacalculatie	528.651	0	0	0	0	0
Overige overlopende passiva	706.827	706.800	706.800	706.800	706.800	706.800
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	17.059.688	17.384.900	17.719.500	18.062.100	18.412.800	18.772.100
TOTAAL PASSIVA	18.429.147	18.663.600	18.944.200	19.232.700	19.550.700	19.877.300

5 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van de Dagelijks Bestuur van 9 april 2020;

Gelet op artikel 24 van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden;

BESLUIT:

1. De begroting 2021 vast te stellen;
2. De meerjarenbegroting van de jaren 2022 – 2024 voor kennisgeving aan te nemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 24 juni 2020.

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. L.P. Klaassen

Ing. drs. R.C. Paalvast

6 Bijlagen

6.1 Exploitatiebegroting

Tabel 13 Exploitatiebegroting

Kostensoort	2021	2022	2023	2024
1 Personeel	19.969.200	20.465.300	20.973.500	21.494.400
2 Kapitaallasten	590.900	600.400	610.000	619.700
3 Overige kosten	2.933.700	2.980.500	3.028.300	3.076.500
4 Additionele werken	0	0	0	0
5 Onvoorzien	45.800	46.500	47.200	48.000
Totaal lasten	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
6 Bijdragen deelnemers	-23.539.600	-24.092.700	-24.659.000	-25.238.600
7 Additionele werken	0	0	0	0
Totaal baten	-23.539.600	-24.092.700	-24.659.000	-25.238.600
Geraamd totaal van baten en lasten	0	0	0	0
8 Mutatie reserves				
Storting	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0

Lasten

- Personeel

De post personeel bestaat uit de salariskosten van het eigen personeel, de inhuur van derden (inclusief inhuur derden en inkoop diensten ICT waaronder de Servicedesk), opleidingskosten en algemene personeelskosten.

De effecten van de Cao Gemeenten 2019 met een looptijd tot eind 2020 zijn in de begroting meegenomen. In de voorliggende begroting is nog geen rekening gehouden met de uitkomsten van onderhandelingen over een nieuwe cao per 1 januari 2021 die naar verwachting niet eerder dan eind 2020 worden afgerond.

De opleidingskosten bedragen conform afspraak 2,3% van de salariskosten. De algemene personeelskosten bestaan uit o.a. de kosten voor woon-werkverkeer, overwerk, wachtdienstvergoedingen, kosten BHV, kosten arbodienst, kosten personeelsvereniging en kosten ondernemingsraad.

• Salariskosten en inhuur en inkoop diensten	€ 19.170.800
• Opleidingskosten: 2,3% van € 19.170.800	€ 440.900
• Algemene personeelskosten	€ 357.500
Totaal personeel	€ 19.969.200

- Kapitaallasten

Voor de kapitaallasten van de investeringen wordt uitgegaan van een structureel bedrag van € 590.900. Daarbij is er van uitgegaan dat de in het verleden gedane investeringen na afloop van de afschrijvingstermijn voor een gelijk bedrag worden geheerinvesteerd.

- Overige kosten

De overige kosten bestaan uit huisvestingskosten, kosten van ICT, kosten wagenpark en diverse bedrijfskosten (kosten van dienstreizen, accountantskosten, kosten van verzekeringen, werkkleding en – schoeisel, abonnementen en kantoorbehoeften, representatie, kosten van onderzoek, kosten van bezwaar- en beroep etc.).

• Huisvestingskosten	€	762.000
• ICT	€	951.900
• Vervoerskosten (wagenpark)	€	123.500
• Diverse bedrijfskosten (verzekeringen, accountantskosten, abonnementen, kosten van onderzoek, kosten van bezwaar- en beroep etc.)	€	<u>1.096.300</u>
Totaal overige kosten	€	2.933.700

- Additionele projecten

In de begroting 2021 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

- Onvoorzien

Deze post is opgenomen omdat het goed wordt geacht dat de dienst een klein werkkapitaal heeft om naar eigen inzicht kleine investeringen te doen en niet voor elk bedrag alle deelnemers langs hoeft.

Baten

- Algemene dekkingsmiddelen

In tabel 12 is een overzicht opgenomen van de bijdragen per deelnemer over 2021. De bedragen per deelnemer zijn gebaseerd op de bijdragen 2020 verhoogd met de indexatie op grond van de in de MEV 2020 van september 2019 opgenomen indices voor loon- en prijsstijgingen.

- Additionele projecten

In de begroting 2021 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

Mutatie reserves

- Mutaties reserves

In 2021 en volgende jaren zijn geen stortingen en onttrekkingen voorzien.

Tabel 14 Overzicht reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen	Algemene reserve	Voorziening werkloosheids- uiteringen
Stand 1-1-2020	1.071.386	261.400
Storting 2020	0	0
Onttrekking 2020	0	54.100
Stand 1-1-2021	1.071.386	207.300
Storting 2021	0	0
Onttrekking 2021	0	54.000
Stand 1-1-2022	1.071.386	153.300
Storting 2022	0	0
Onttrekking 2022	0	54.100
Stand 1-1-2023	1.071.386	99.200
Storting 2023	0	0
Onttrekking 2023	0	32.700
Stand 1-1-2024	1.071.386	66.500
Storting 2024	0	0
Onttrekking 2024	0	32.700
Stand 1-1-2025	1.071.386	33.800

6.2 Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

In de gewijzigde BBV is opgenomen dat in de begroting een overzicht moet worden opgenomen van de geraamde baten en lasten per taakveld. In tabel 15 is dit overzicht weergegeven.

Voorts zijn in tabel 16 de beleidsindicatoren weergegeven van het taakveld bestuur en ondersteuning. Voor de inwoneraantallen is uitgegaan van de geprognosticeerde aantallen per 1-1-2021 (bron: Gemeentefondsgegevens).

Voor het taakveld volksgezondheid en milieu zijn vooralsnog geen beleidsindicatoren opgenomen.

Het hanteren van streefcijfers voor activiteiten van de ODH, waarbij er interactie is met partijen uit de samenleving, heeft weinig waarde omdat juist overleg en het trachten van het bereiken van consensus van groter belang kunnen zijn dan een streefgetal voor bijvoorbeeld tijdsbesteding. De ODH kan in het geval van wettelijke normen wanneer sprake is van bijvoorbeeld incomplete aanvragen of te laat verkregen externe adviezen, 'op tijd' weigeren. Echter bevoegde gezagen geven aan soms de voorkeur te geven aan een zorgvuldig proces boven het halen van een tijdslimiet.

Uit bovenstaande aspecten moge blijken dat naast een kwantitatieve kant ook de kwaliteit van het proces naar de maatschappij aandacht verdient. De aandacht die ook onze opdrachtgevers hiervoor vragen spreekt boekdelen. Het spreekt voor zich dat het halen van termijnen uitgangspunt blijft.

Tabel 15 Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Overzicht van baten en lasten per taakveld	2021			2022			2023			2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	9.160.000	0	9.160.000	9.359.100	0	9.359.100	9.562.800	0	9.562.800	9.770.700	0	9.770.700
0.8 Overige baten en lasten	45.800	-23.539.600	-23.493.800	46.500	-24.092.700	-24.046.200	47.200	-24.659.000	-24.611.800	48.000	-25.238.600	-25.190.600
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestuur en ondersteuning	9.205.800	-23.539.600	-14.333.800	9.405.600	-24.092.700	-14.687.100	9.610.000	-24.659.000	-15.049.000	9.818.700	-25.238.600	-15.419.900
7.4 Milieubeheer	14.333.800	0	14.333.800	14.687.100	0	14.687.100	15.049.000	0	15.049.000	15.419.900	0	15.419.900
Volksgezondheid en milieu	14.333.800	0	14.333.800	14.687.100	0	14.687.100	15.049.000	0	15.049.000	15.419.900	0	15.419.900
Totaal	23.539.600	-23.539.600	0	24.092.700	-24.092.700	0	24.659.000	-24.659.000	0	25.238.600	-25.238.600	0

Tabel 16 Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2020			Begroting 2021		
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	FVW	214,06	1.102.800	0,19	212,64	1.114.700	0,19
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	FVW	195,4	1.102.800	0,18	188,26	1.114.700	0,17
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen bron	7.249.200	1.102.800	6,57	7.546.400	1.114.700	6,77
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen bron	672.800	18.609.700	3,62	707.700	19.170.800	3,69
Overhead	% van totale lasten	Eigen bron	8.863.000	22.797.000	38,88	9.205.800	23.539.600	39,11

Onder apparaatskosten wordt verstaan alle noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Dat zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie.

Onder externe inhuur wordt verstaan het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. Tot de externe inhuur behoren niet producten of diensten die compleet in de markt zijn gezet, waarbij de opdrachtgever niet op de specifieke inzet kan sturen (zoals o.a. de Servicedesk en de uitwijkvoorziening ICT).

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead bestaat dus naast de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies uit ICT-kosten, huisvestingskosten, kosten wagenpark, kosten van onderzoek, kosten van bezwaar- en beroep etc., kapitaallasten en personele kosten die niet rechtstreeks zijn toe de delen aan de taakvelden in het primaire proces.

6.3 BBV-informatie

Tabel 17 Vertegenwoordiging bestuur

Artikel 15, lid 2 a	Algemeen Bestuur			Dagelijks Bestuur
	Aantal leden	Stemverdeling	Stemverhouding	
	A	B	A x B	
Delft	1	16	16	0
Den Haag	2	27	54	1
Leidschendam-Voorburg	1	4	4	0
Midden-Delfland	1	4	4	0
Pijnacker-Nootdorp	1	8	8	1
Rijswijk	1	8	8	0
Wassenaar	1	4	4	0
Westland	2	14	28	1
Zoetermeer	1	16	16	1
Provincie Zuid-Holland	2	29	58	1
Totaal	13	130	200	5

Tabel 18 Bekostiging

Artikel 15, lid 2 b	Bekostiging	
	Begin	Eind
Delft	1.343.345	1.343.345
Den Haag	6.472.454	6.472.454
Leidschendam-Voorburg	841.810	841.810
Midden-Delfland	536.011	536.011
Pijnacker-Nootdorp	749.088	749.088
Rijswijk	618.305	618.305
Wassenaar	338.837	338.837
Westland	3.809.641	3.809.641
Zoetermeer	1.123.148	1.123.148
Provincie Zuid-Holland	7.706.940	7.706.940
Totaal	23.539.579	23.539.579

Tabel 19 Omvang vermogen, financieel resultaat en risico's

Artikel 15, lid 2 c t/m e	Omvang	
	Begin	Eind
Eigen vermogen	1.071.400	1.071.400
Vreemd vermogen	0	0
Verwachte omvang financiële resultaat	0	0
Risico's	1.020.000	1.020.000

Tabel 20 Netto schuldquote

Netto schuldquote	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A. Totaal van de vaste schulden	0	0	0	0	0	0
B. Totaal van de netto vlottende schulden	3.951.669	4.434.300	4.492.300	4.551.800	4.612.700	4.675.000
C. Totaal van de overlopende passiva	13.108.019	12.950.600	13.227.200	13.510.300	13.800.100	14.097.100
D. Totaal financiële activa met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
E. Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	16.539.559	16.064.600	16.911.000	17.765.300	18.520.400	19.117.000
F. Totaal van alle liquide middelen	21.765	21.800	21.800	21.800	21.800	21.800
G. Totaal van de overlopende activa	429.174	429.100	429.100	429.100	429.100	429.100
H. Totaal saldo van de baten, exclusief mutaties reserves	23.115.891	23.539.600	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H	0,3%	3,7%	1,5%	-0,6%	-2,3%	-3,2%

Tabel 21 Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A. Eigen vermogen	1.071.385	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400
B. Totaal alle passiva	18.429.147	18.663.600	18.944.200	19.232.700	19.550.700	19.877.300
Solvabiliteitsratio (A/B)	5,8%	5,7%	5,7%	5,6%	5,5%	5,4%

Tabel 22 Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Totaal lasten programma's	23.378.691	22.797.000	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
Totaal incidentele lasten programma's	1.511.353	0	0	0	0	0
A. Structurele lasten	21.867.338	22.797.000	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
Totaal baten programma's	23.115.891	22.797.000	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
Totaal incidentele baten programma's	1.110.913	0	0	0	0	0
B. Structurele baten	22.004.978	22.797.000	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
C. Totaal structurele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
D. Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
E. Het totaal van de baten exclusief mutaties reserves	23.115.891	22.797.000	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
Structurele exploitatieruimte (B-A)+(D-C)/E	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

6.4 Werkvolume in uren en tariefgroepen 2021

Tabel 23 Beschikbare werkvolume 2021 in uren

Deelnemers	Bijdrage 2021 incl. Databank	Databank	Bijdrage 2021. excl. Databank	Uren
Delft	1.343.345	4.363	1.338.982	13.360
Den Haag	6.472.454	7.272	6.465.182	66.070
Leidschendam-Voorburg	841.810	3.333	838.477	8.400
Midden-Delfland	536.011	1.515	534.496	5.400
Pijnacker-Nootdorp	749.088	3.333	745.755	7.430
Rijswijk	618.305	2.666	615.639	6.210
Wassenaar	338.837	2.121	336.716	3.390
Westland	3.809.641	5.454	3.804.187	38.170
Zoetermeer	1.123.148	5.454	1.117.694	11.200
Provincie Zuid-Holland	7.706.940	0	7.706.940	71.110
Totaal werkvolume in uren	23.539.579	35.511	23.504.068	230.740
Deelnemers	Bijdrage Begroting 2021	Databank	Bijdrage excl. Databank	Uren
Aantal uren werkplan T&V	11.955.000	35.500	11.919.500	115.480
Aantal uren werkplan T&H	11.584.600	0	11.584.600	115.260
Totaal werkvolume in uren	23.539.600	35.500	23.504.100	230.740

Tabel 24 Tariefopbouw 2021

Tariefopbouw 2021	Begroting 2021	Per uur	%
Loonsom primair	15.052.300	65,23	63,94
Algemene personeelskosten	75.200	0,33	0,32
Diverse bedrijfskosten	59.900	0,26	0,25
Materiële productiekosten	457.700	1,98	1,94
Totaal directe kosten	15.645.100	67,80	66,46
Loonsom ondersteuning incl. technisch beheer ICT	4.042.200	17,52	17,17
Opleidingskosten	440.900	1,91	1,87
Algemene personeelskosten	358.600	1,55	1,52
Kapitaallasten	590.900	2,56	2,51
Huisvestingskosten	762.000	3,30	3,24
ICT	951.900	4,13	4,04
Vervoerskosten	123.500	0,54	0,52
Diverse bedrijfskosten	543.200	2,35	2,31
Onvoorzien	45.800	0,20	0,19
Totaal overhead	7.859.000	34,06	33,39
Totaal exclusief Databank Flora en Fauna	23.504.100	101,86	99,85
Databank Flora en Fauna	35.500	0,15	0,15
Totaal	23.539.600	102,02	100,00

De gemiddelde directe kosten bedragen per uur € 67,80 en de overhead € 34,06 per uur. De directe kosten worden toegerekend aan de producten op basis van 6 tariefgroepen. De verdeling is weergegeven in tabel 25.

Tabel 25 Tariefgroepen 2021

Tariefgroepen	Directe kosten	Overhead	Totaal	Tarief afgerond
1	48,94	34,06	83,00	83,00
2	56,81	34,06	90,87	91,00
3	64,03	34,06	98,09	98,00
4	71,10	34,06	105,16	105,00
5	81,77	34,06	115,83	116,00
6	92,73	34,06	126,79	127,00

Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
AR	Algemene reserve
AOW	Algemene Ouderdomswet
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BOR	Besluit Omgevingsrecht
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CO2	Koolstofdioxide
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
EML	Erkende Maatregelenlijst Informatieplicht
EMU	Economische en Monetaire Unie
EU	Europese Unie
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
FVW	Financiële-verhoudingswet
Fte	Fulltime-equivalent
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
MER	Milieueffectrapportage
MEV	Macro Economische Verkenning
NJN	Najaarsnota
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
Ow	Omgevingswet
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting
RO	Ruimtelijke Ordening
SMT	Sociaal Medisch Team
T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
VJN	Voorjaarsnota
Vpb	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WKO	Warmte- en koudeopslag
Wm	Wet milieubeheer
Wnra	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren